

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра Соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В. С.В.Г.

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№22816102019

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Педагогіка і психологія в освіті

(назва дисципліни)

підготовки

магістра

(назва освітнього ступеня)

спеціальності

213 Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми

Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія в освіті» підготовки магістра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньої програмою Соціальна робота

Розробник:

кандидат педагогічних наук, доцент Белкіна-Ковальчук О.В.

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Заремба Л. В.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 2 від 12.09. 2019 р.

Завідувач кафедри: _____

Гусак П. М.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
протокол № 1 від 18.09. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____

Антонюк В. З.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна	
Денна форма навчання	21 Соціальна робота, 231 Соціальна робота Соціальна робота	Нормативна	
Кількість годин/кредитів: 5/150		Рік навчання	1
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр	11
		Лекції (год.)	26
		Практичні (год.)	28
		Самостійна робота (год.)	86
		Консультації (год.)	10
	Форма контролю:	залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Програма навчального курсу «Педагогіка і психологія в освіті» складена відповідно до навчального плану підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти. Навчальний курс спрямований на усвідомлення сучасного стану та перспектив розвитку вищої освіти, закономірностей освітнього процесу у вищій школі, теоретичних засад педагогіки і психології вищої школи, аби підготувати магістрантів до майбутньої науково-педагогічної діяльності у закладі вищої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу у вищій школі як цілісної педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців із врахуванням психологічних особливостей суб'єктів цієї системи.

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія в освіті» є вироблення студентами особистісної концепції педагогічної діяльності у закладі вищої освіти, що є основою для систематизації психологічних та педагогічних знань і умінь, практичного досвіду.

Завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка і психологія в освіті» є:

- систематизація знань про вищу освіту як ключовий етап професійного розвитку особистості, її професійного мислення, компетентності та самосвідомості;
- ознайомлення із психологічними засадами організації освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- формування у студентів знань, умінь і навичок налагодження продуктивної психолого-педагогічної взаємодії зі студентами;
- врахування особливостей їх психічного, інтелектуального та індивідуального розвитку в організації освітнього процесу у вищій школі;
- розвиток професійно значущих якостей та здібностей, професійної спрямованості, мотиваційного потенціалу, прагнення до саморозвитку і самовдосконалення;
- формування у студентів творчого і дослідницького підходів до професійної діяльності, розвиток навичок професійної рефлексії;
- розвиток комунікативних здібностей, здатності до роботи в команді.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

У результаті вивчення курсу «Педагогічний практикум» у студентів мають бути сформовані такі **компетенції**:

Загальні, які проявляються у здатності:

здатність бути критичним та самокритичним для розуміння факторів, які мають позитивний чи негативний вплив на комунікацію, та здатність визначити і врахувати ці фактори в конкретних комунікаційних ситуаціях;

здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел;

здатність розв'язувати поставлені завдання, швидко переключатися з одного виду діяльності на інший та приймати відповідні обґрунтовані рішення, володіти почуттям відповідальності;

здатність генерувати нові педагогічні ідеї, виявляти і вирішувати навчальні проблеми;

здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у процесі навчання, цікавитись інноваціями в професійній галузі;

здатність до самоаналізу та коригування особистої діяльності, самоменеджменту, саморозвитку.

Фахові, які проявляються у здатності:

здатність аналізувати психологічні закономірності та особливості професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;

здатність розуміти сутність, своєрідність освітнього процесу у вищій школі;

здатність враховувати суперечності, психічні функції, особливості розвитку молодшої людини студентського віку під час навчання;

здатність формувати психологічно комфортне академічне середовище, спонукати розвиток студентського колективу;

здатність формувати позитивну навчальну мотивацію, забезпечувати первинну професійну адаптацію студентів, стимулювати їх професійний розвиток

здатність вивчати та використовувати ефективний науково-педагогічний досвід колег;

здатність реалізовувати навички самостійного вирішення педагогічних проблем на конкретних прикладах;

здатність застосовувати набуті педагогічні та психологічні знання на практиці, адаптувати їх до дій у нових ситуаціях під час викладання;

здатність демонструвати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2

Назва змістових модулів і тем	усього	лекції	практичні	консультації	самостійна робота
Змістовий модуль 1 Загальні засади педагогіки та психології вищої школи					
Тема 1. Психологія і педагогіка вищої школи: предмет, завдання, методи.	12	2	2	1	7
Тема 2. Педагогічний процес у ЗВО як предмет педагогіки вищої школи	11	2	2	-	7
Разом за модулем 1	23	4	4	1	14
Змістовий модуль 2 Психологічні засади освітнього процесу у ЗВО					
Тема 3. Діяльність та пізнавальні процеси. Пізнання як діяльність.	13	2	2	1	8
Тема 4. Мотивація діяльності студентів	13	2	2	1	8
Тема 5. Учасники	15	4	2	1	8

науково-педагогічного процесу у ЗВО. Викладач ЗВО як організатор освітнього процесу. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи					
Тема 6. Учасники науково-педагогічного процесу у ЗВО. Студент у просторі вищої школи.	15	4	2	1	8
Тема 7. Психологія педагогічного спілкування	15	2	4	1	8
Тема 8. Професійне вдосконалення науково-педагогічних працівників	13	2	2	1	8
Разом за модулем 2	84	16	14	6	48
Змістовий модуль 3 Психологічні закономірності розвитку особистості студента					
Тема 9. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	15	2	4	1	8
Тема 10. Студентська група як ідентифікаційне середовище особистості майбутнього фахівця	13	2	2	1	8
Тема 11 Конфлікти у педагогічній діяльності	15	2	4	1	8
Разом за модулем 3	43	6	10	3	24
Всього годин		26	28	10	86

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Загальні засади педагогіки та психології вищої школи

Тема 1. Психологія і педагогіка вищої школи: предмет, завдання, методи

1. Предмет, основні категорії, завдання психології вищої школи. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань.
2. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.
3. Методи та принципи психолого-педагогічних досліджень.
4. Криза освіти. Основні напрями реформування вищої освіти та науки у XXI столітті

Основні поняття: педагогіка вищої школи; психологія вищої школи; освітній процес.

План практичних занять

1. Предмет, основні категорії, завдання педагогіки вищої школи.
2. Вища школа як педагогічна система.
3. Система, структура і функції вищої педагогічної освіти в Україні.
4. Організація освітнього процесу у вищій школі.
5. Криза освіти. Основні напрями реформування вищої освіти та науки у XXI столітті.

Тема 2. Педагогічний процес у ЗВО як предмет педагогіки вищої школи

1. Поняття про педагогічний процес та його структурні компоненти. Суперечності педагогічного процесу у ЗВО

2. Основні завдання педагогічного процесу у ЗВО та напрями підвищення його ефективності

3. Закономірності та принципи педагогічного процесу у ЗВО

4. Основні підходи до освіти, навчання та виховання студентів

Основні поняття: процес навчання, освітній процес, основні категорії дидактики (навчання, викладання, учіння, освіта, знання, вміння, навички, мета, зміст, організація, види, форми, методи, засоби, результати/продукти навчання та ін.), професійна підготовка, компоненти процесу навчання; мотивація навчання, закономірності та принципи навчання.

План практичних занять

1. Суть педагогічного процесу

2. Рушійні сили педагогічного процесу

3. Педагогічний процес як система

4. Цілісність педагогічного процесу

5. Закономірності педагогічного процесу

6. Організація педагогічного процесу

Змістовий модуль 2 Психологічні засади освітнього процесу у ЗВО

Тема 3. Діяльність та пізнавальні процеси. Пізнання як діяльність.

1 Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності.

2. Пізнавальні процеси як механізми психічного відображення.

3. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

4 Розвиток творчого потенціалу майбутніх фахівців.

5 Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.

6 Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.

Основні поняття: освітній процес, викладач, студент, навчально-пізнавальна діяльність, сенсорна сфера, перцептивна сфера, розум і розсудок, творчий потенціал, «Я-концепція».

План практичних занять

1. Особливості навчальної діяльності студента

2. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності

3. Пізнавальні процеси та їх роль в організації навчального процесу

4. Психологічні передумови і показники успішності та неуспішності студентів

Тема 4. Мотивація діяльності студентів

1. Мотиваційна спрямованість навчально-професійної діяльності студента

2. Психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів

3. Мотивація досягнення успіху та запобігання поразок у діяльності студентів і викладачів

4. Мотиваційний конфлікт

Основні поняття: мотивація, мотиви навчання, пізнавальна активність, самоосвіта

План практичних занять

1. Мотивація і стимули в навчальному процесі

2. Мотиваційна спрямованість навчально-професійної діяльності студента

3. Усвідомлені і неусвідомлені мотиви

4. Мотиваційний конфлікт

Тема 5. Учасники науково-педагогічного процесу у ЗВО. Викладач ЗВО як організатор освітнього процесу. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи

1. Викладач закладу вищої освіти як організатор освітнього процесу

2. Поняття про педагогічну діяльність та її структуру. Особливості науково-педагогічної діяльності (функції, зміст, система компетенцій)

3. Вимоги до особистості науково-педагогічного працівника та його професійних якостей і здібностей

4. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу

Основні поняття: викладач; функції викладача; педагогічна діяльність, педагогічна культура, педагогічна майстерність викладача.

План практичних занять

1. Особливості науково-педагогічної діяльності (функції, зміст, система компетенцій)
2. Вимоги до особистості науково-педагогічного працівника та його професійних якостей і здібностей
3. Педагогічна майстерність викладача

Тема 6. Учасники науково-педагогічного процесу у ЗВО. Студент у просторі вищої школи.

1. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості.
2. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності. Суперечливості та кризи студентського віку.
3. Вищий навчальний заклад – один із провідних факторів соціалізації особистості студента як фахівця.
4. Проблеми адаптації студентів у ЗВО
5. Типологічні особливості сучасних студентів.
6. Права та обов'язки осіб, які навчаються у ЗВО Психологія студентської групи. Роль куратора.

Основні поняття: здобувач освіти, студент, аспірант, докторант, здобувач, курсант.

План практичних занять

1. Загальна характеристика студентів ЗВО
2. Класифікація (типологія) студентів
3. Адаптація студента до навчання у вищій школі, її види та умови ефективності
4. Психологія студентської групи. Роль куратора.

Тема 7. Психологія педагогічного спілкування

1. Поняття про педагогічне спілкування, його особливості, функції та види
2. Стиль педагогічного спілкування
3. Комунікативні бар'єри при взаємодії викладача та студентів. Малоефективні моделі педагогічного спілкування.

Основні поняття: педагогічне спілкування, професійне спілкування, взаємини «студент – викладач», взаємні оцінні ставлення, бар'єри педагогічного спілкування, стилі педагогічного спілкування, діалог, педагогічна соціальна перцепція

План практичних занять

1. Значення спілкування як форми педагогічної взаємодії
2. Психологічна характеристика педагогічної взаємодії
3. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів
4. Активне рефлексивне слухання та «Я-повідомлення» в комунікативній взаємодії
5. Діалогічне спілкування, його психологічна характеристика

Тема 8. Професійне вдосконалення науково-педагогічних працівників

1. Професіоналізм як інтегративна характеристика педагогічного працівника ЗВО.
2. Чинники професійного розвитку викладачів ЗВО
3. Кар'єрні орієнтації за Е. Шейном. Типи професійної кар'єри
4. Проблема створення сприятливого для професійного становлення і розвитку організаційного середовища

Основні поняття: діяльність викладача, наукова творчість викладача, педагогічна творчість викладача, професійний розвиток, професійний саморозвиток

План практичних занять

1. Підвищення рівня професійної компетентності науково-педагогічних працівників: право чи обов'язок?
2. Тенденції психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників

Змістовий модуль 3 Психологічні закономірності розвитку особистості студента

Тема 9. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою

1. Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі.

2. Науково-педагогічний працівник як суб'єкт навчально-виховного процесу у ЗВО
3. Вимоги до особистості науково-педагогічного працівника та його професійних якостей і здібностей
4. Типологія особистості науково-педагогічних працівників
5. Діяльність куратора студентської академічної групи

Основні поняття: виховання, об'єкт виховання, предмет виховання, розвиток та формування особистості, мета виховання, науковий світогляд, метод виховання, прийом виховання, засоби виховання

План практичних занять

1. Процес виховання у вищій школі: сутність, функції, особливості, система
2. Пріоритетні напрямки змісту виховного процесу зі студентами
3. Рушійні сили процесу виховання. Закономірності та принципи виховання
4. Етапи процесу виховання. Методи, засоби, форми виховання та їх класифікація
5. Структура та зміст роботи куратора студентської академічної групи

Тема 10. Студентська група як ідентифікаційне середовище особистості майбутнього фахівця

1. Структура середовища існування та розвитку студента
2. Характеристика студентської групи як мікросередовища розвитку особистості студента та формування його як фахівця
3. Лідерство у студентській групі
4. Розвиток студентської групи
5. Психологічні явища студентської групи

Основні поняття: куратор, функції куратора, план виховної роботи куратора, академічна група.

План практичних занять

1. Поняття про колектив. Функції студентського колективу
2. Критерії, рівні та етапи розвитку академічної групи
3. Соціалізація і виховання у вищій школі
4. Методика вивчення особистості студента та академічної групи
5. Студентське самоврядування у ЗВО, його психологічні особливості

Тема 11. Конфлікти у педагогічній діяльності

1. Поняття про конфлікт у психології. Види конфліктів
2. Класифікація та особливості конфліктів у системі «студент-викладач»
3. Структура педагогічного конфлікту
4. Динаміка розвитку педагогічного конфлікту
5. Поведінка викладача з урегулювання конфліктів: основні стратегії та методи.

Основні поняття: конфлікт, конфліктна ситуація, уникнення, пристосування, узгодження, компроміс, конкуренція, співпраця, компроміс, деструктивність, асертивна поведінка..

План практичних занять

1. Протиріччя і конфліктні ситуації в педагогічній взаємодії та засоби їх регулювання
2. Особливості педагогічного конфлікту
3. Умови запобігання та шляхи вирішення педагогічного конфлікту у взаєминах викладачів і студентів
4. Навчання майбутніх викладачів вирішенню педагогічних конфліктів.

6.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

№ з/п	Тема	К-ть год.
1	Змістовий модуль 1. Загальні засади педагогіки та психології вищої школи	
2	Тема 1. Психологія і педагогіка вищої школи: предмет, завдання, методи	(7год.).

	<p>Проаналізуйте зв'язки педагогіки вищої школи та психології вищої школи з іншими гуманітарними науками.</p> <p>Охарактеризуйте основні методологічні підходи педагогіки вищої школи.</p> <p>Зробіть порівняльну таблицю педагогіки та психології вищої школи за такими позиціями: визначення, об'єкт, предмет, мета, завдання, функції, основні категорії, зв'язок з іншими науками. Зробіть висновок</p> <p>Сформулюйте суттєві протиріччя сучасного освітнього процесу ЗВО.</p> <p>Підготувати опорний конспект по даній темі.</p>	
	<p>Тема 2. Педагогічний процес у ЗВО як предмет педагогіки вищої школи</p> <p>Складіть три тестові завдання з теми.</p> <p>Назвіть загальні ознаки та особливості процесу навчання у ВШ.</p> <p>Доведіть, що навчання має двосторонній характер.</p> <p>Визначте, охарактеризуйте і доведіть внутрішній зв'язок між компонентами педагогічного процесу</p>	(7год.)
	Разом за модулем 1	14
	Змістовий модуль 2 Психологічні засади освітнього процесу у ЗВО	
	<p>Тема 3. Діяльність та пізнавальні процеси. Пізнання як діяльність</p> <p>Складіть три тестові завдання з теми.</p> <p>Запропонуйте власну програму розвитку творчого потенціалу студента вищої школи</p> <p>Намалювати соціально-психологічний портрет сучасного студента. Наскільки і в чому він співпадає (або не співпадає) з реальним портретом студента з вашої колишньої групи? Чи є протиріччя? Які?</p> <p>Скласти психологічний портрет «ідеального», на Вашу думку, студента</p>	(8год.)
	<p>Тема 4. Мотивація діяльності студентів</p> <p>Проведіть дослідження за допомогою опитувальника «Оцінка потреби досягнення успіхів» [[Електронний ресурс] // А. Я. Психология (azps.ru) : [веб-сайт]. 23.05.2011. – Режим доступа: http://azps.ru/tests/fobii/test_strah_oshibki.html (23.05.2011)]. Прокоментуйте отримані результати.</p> <p>Визначте власні умови забезпечення професійної мотивації навчання студентів вищої школи</p>	(8год.)
	<p>Тема 5. Учасники науково-педагогічного процесу у ЗВО. Викладач ЗВО як організатор освітнього процесу. Психологія діяльності та особистості викладача вищої школи</p> <p>Підготувати презентацію на тему «Імідж сучасного викладача».</p> <p>Висвітліть типологічні деформації викладача за методикою Т. Лірі.</p> <p>Проаналізуйте основні складові педагогічної культури.</p> <p>Окресліть поняття педагогічної майстерності та її складових.</p> <p>Розкрийте основні шляхи професійного самовдосконалення викладача.</p> <p>Порівняйте авторитарний, демократичний, ліберальний стилі управління навчальною діяльністю студентів та взаємин викладачів і студентів, визначте їх позитивні та негативні риси.</p>	(8год.)
3	<p>Тема 6. Учасники науково-педагогічного процесу у ЗВО. Студент у просторі вищої школи</p> <p>Охарактеризуйте можливі типажі студентів за різними ознаками (структурні особливості особистості, ставлення до навчання, наукова і громадська активність, розвиток особистості студента на різних курсах тощо).</p> <p>Охарактеризуйте труднощі, з якими стикаються молоді люди після вступу до ЗВО (дидактичні, соціально-психологічні, професійні)</p> <p>Поясніть стадії, які, згідно Є.Клімова, проходить особистість в процесі свого професійного розвитку та становлення.</p>	(8год.)

	<p>Запропонуйте власну програму підвищення рівня соціально-психологічної адаптації студента вищої школи</p> <p>Визначити позитивне і негативне в навчанні у ваші студентські роки. Які зміни хотіли би побачити? Заповнити таблицю.</p> <table border="1"> <tr> <td>Позитивне</td> <td>Негативне</td> <td>Бажані зміни</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Позитивне	Негативне	Бажані зміни				
Позитивне	Негативне	Бажані зміни						
4	<p>Тема 7. Психологія педагогічного спілкування</p> <p>Визначити та проілюструвати прикладами позицію викладача щодо студента: розуміння, визнання, прийняття.</p> <p>Сформулюйте психологічні настанови для молодого викладача вищої школи:</p> <p>а) щодо спілкування зі студентами;</p> <p>б) щодо спілкування з колегами кафедри з урахуванням особливостей професійного спілкування.</p> <p>Порівняйте ефективність методів «Я-повідомлення» та «Ти-повідомлення».</p> <p>Згадайте з власного досвіду, чи виникали бар'єри спілкування (або конфлікти) під час Вашого навчання між викладачем і студентом? Якщо так, дайте психологічний аналіз причин їх виникнення. Наскільки психологічно доцільно вони були вирішені?</p> <p>З досвіду Вашого спілкування навести приклади бар'єрів спілкування, які заважають взаємопорозумінню.</p>	(8год.).						
5	<p>Тема 8. Професійне вдосконалення науково-педагогічних працівників</p> <p>Проведіть дослідження за допомогою тестових методик «Чи вмієте ви слухати» та «Особистісного опитувальника емоційного ставлення (А.Джерсайлд)» і «Особистісного опитувальника на готовність до змін (PCRS) Прокоментуйте отримані результати.</p> <p>Запропонувати власну програму професійного саморозвитку науково-педагогічного працівника</p>	(8год.).						
	Разом за модулем 2	48						
	Змістовий модуль 3 Психологічні закономірності розвитку особистості студента							
6	<p>Тема 9. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.</p> <p>Проведіть контент-аналіз трактування у різних джерелах таких понять: «виховання», «мета виховання», «ідеал», «вихованість», «критерії вихованості», виділіть їх суттєві ознаки та запишіть у таблицю. Сформулюйте власний варіант з використанням виокремлених ознак.</p> <table border="1"> <tr> <td>Суттєва ознака поняття</td> <td>Кількість авторів, які визначають дану ознаку</td> </tr> </table> <p>Наведіть приклади методів виховання (переваги та недоліки) на основі Вашого досвіду навчання у ЗВО; складіть конспект виховної справи для акад.групи і прокоментуйте її основну частину.</p> <p>Розробіть інд. план професійного вдосконалення і особистісного розвитку</p>	Суттєва ознака поняття	Кількість авторів, які визначають дану ознаку	(8год.).				
Суттєва ознака поняття	Кількість авторів, які визначають дану ознаку							
7	<p>Тема 10. Студентська група як ідентифікаційне середовище особистості майбутнього фахівця</p> <p>Складіть психологічну характеристику своєї академгрупи.</p> <p>Проведіть дослідження за допомогою тестових методик: «Опитувальник Стефансона», методик «Лідер» і «Ефективність лідерства» [[Електр. ресурс] // А.Я. Психологія (azps.ru) : [web-сайт]. 23.05.2011. – Режим доступа: http://azps.ru/tests/fobii/test_strah_oshibki.html (23.05.2011)]. Прокоментуйте отримані результати.</p>	(8год.).						
8	<p>Тема 11. Конфлікти у педагогічній діяльності</p> <p>Сформулюйте психологічні настанови для молодого викладача вищої школи:</p> <p>а) щодо спілкування зі студентами;</p>	(8год.).						

	б) щодо спілкування з колегами кафедри з урахуванням особливостей професійного спілкування. Проведіть аналіз психолого-педагогічних ситуацій за допомогою методики: «Опитувальник на виявлення домінуючого рівня рішення проблемних ситуацій». Прокоментуйте отримані результати.	
21	Разом за змістовим модулем II	24
22	Усього годин	86

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для денної форми навчання

Таблиця 4.1

Поточний контроль (макс = 40 балів)											Модульний контроль (макс = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1										Модуль 2	100	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				60
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11		
3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4		

Шкала оцінювання

Таблиця 4.2

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники та посібники

1. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. Підручник. – Київ: Каравела, 2008. – 351 с.
2. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посіб. для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів / Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова; Інститут вищої освіти АПН України / О.Г. Мороз (заг.ред.). – К. : НПУ, 2003. – 267с.
3. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні: Навч. посібник для викладачів та аспірантів вузів / ІСДО; Київський лінгвістичний ун-т. – К. : ІНТЕЛ, 1995. – 168с.

4. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психология высшей школы. – Минск: Изд-во БГУ, 1981. – 383 с. Інші навчальні видання
5. Булах І.С., Долинська Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів: Навчально-методичний посібник. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2002. – 114 с.
6. Ван дер Венде М.К. Болонская декларация: расширение доступности и повышение конкурентоспособности высшего образования в Европе // Высшее образование в Европе. — 2003. — Том XXV. — № 3.
7. Вишнякова Н.Ф. Креативная акмеология / Н.Ф. Вишнякова. – Мн. : Дзэбор, 1998. – 242 с.
8. Вульфов Б. З., Харькин В. Н. Педагогика рефлексии / Б. З. Вульфов, В. Н. Харькин. – М.: Ма-гистр, 1995. – 111 с.
10. Карпов А. В. Психология рефлексивных механизмов деятельности / А. В. Карпов. – М.: Изд-во ИП РАН, 2004. – С. 24.
11. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения.- М., 2004.-302.
12. Коваленюк Т.П. Психология профессионального образования: Уч.-практ. пос. – М.: МГАУ, 2001. – 69 с.
13. Коломінський Н. Л. Психологія педагогічного менеджменту: Навч. посіб. – К.: МАУП, 1996. – 176 с.
14. Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти,роздуми, перспективи) / В.Г. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
15. Кудіна В.В., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Курс лекцій. – К.: КСУ, 2004. – 176 с.
- 16.Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 416 с.
- 17.Матеріали науково-практичного семінару «Кредитно-модульна система підготовки фахівців у контексті Болонської декларації». - Львів: Вид-во «Львівська політехніка», 21-23 листопада 2003. – 111 с.
- 18.Методика розробки тестів об'єктивного контролю рівня освітньо-професійної підготовки студентів вузів (друге доповнене видання). Укладач. В.І.Подшивалкіна.- Херсон, 2008.- 41 с.
19. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / За заг. ред. О.Г. Мороза. -К.: НПУ 2006.-206.с.
20. Носков В.И От самопознания к своей профессии(Уч. Пособ.- Донецк: Янтар, 2002.- 254.
21. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / за ред. акад. Мороза О.Г. – К.: НПУ, 2000. – 337 с.
22. Немов Р.С. Психология: Учеб. для студентов высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. – Кн. 3: Психодиагностика. Введение в научное психологическое исследование с элементами математической статистики. – 3-е изд. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1998. – 632 с.
23. Основы педагогики высшей школы / [Л.Л. Товажнянский, А.Г. Романовский, В.В. Бондаренко, А.С. Пономарев, З.А. Черванева]. – Х. : ХПИ, 2005. – 600 с.
24. Педагогика и психология высшей школы: Учеб. пособие / Отв. ред. М.В. Буланова-Топоркова. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – 544 с.
- 25.Перелыгина Е.Б. Психология имиджа. Учебное пособие для студентов. – М.: Аспект-Пресс, 2002. – 224 с.
- 26.Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: типова навчальна програма і зміст самостійної роботи / Методичні рекомендації для магістрантів і аспірантів. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2005. – 44 с.
27. Подшивалкіна В.И. Вища освіта як засіб соціальних змін в Україні // Соціальна робота. Кн .6. - К., 2002. - 13-24.

28. Подшивалкина В.И., Алексенцева Е.С. Профессиональная карьера и ценностно-личностные аспекты ее формирования // Социологические исследования. Сборник научных работ.- Луганск, 2002.- 165-183.

29. Практическая психология для преподавателей / М.К.Тутушкина, В.Л.Васильев, С.А.Волков и др. – М.: Филин, 1997. – 328 с.

30. Рабочая книга практического психолога: Пособие для специалистов, работающих с персоналом / под ред. А.А. Бодалева, А.А. Деркача, Л.Г. Лаптева. – М.: Изд-во Ин-та психотерапии, 2001. – 637 с.

31. Самостійна робота з курсу «Педагогіка та психологія вищої школи»: навч.-метод. посібник / Автори-упорядники В.І. Староста, О.Ф. Яцина; за ред. В.І. Старости. – Ужгород : ШАРК-АУТДОР, 2014. – 136 с. – Бібліогр.: с. 64-69; 100-102.

32. Скідін О.Л. Управління освітою: теоретико-методологічний аналіз соціальних технологій. – Запоріжжя, 2000. - 290 с.

32. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К.: Вища школа, 2005. – 240 с.

33. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. пособие. – М.: Издательский центр «Академия» 2001. – 304 с.

34. Фильдштейн Д.И. Психология взросления. Структурно-содержательные характеристики процесса развития личности. - М.: Флинта, 2004.-670 с.

35. Фокин Ю.Г. Психодидактика высшей школы.- Психолого-дидактические основы преподавания.- М., 2002.

36. Шадриков В. Д. Проблемы системогенеза профессиональной деятельности / В. Д. Шадриков. – М.: Наука, 1982. – 231 с.

37. Якунин В.А. Педагогическая психология: Учеб.пособие. – СПб., 2000. – 348 с.

Статті

1. Базаров Т.Ю. Компетенции будущего: Квалификация? Компетентность (критерии качества)? [Электронный ресурс] / Т.Ю. Базаров. – Режим доступа: http://www.tltsu.ru:8080/razum.tltsu.ru/rublectures/lecture_06.html.

2. Бурдейна Л. Діалогічне спілкування як необхідна умова формування моральної культури студентської молоді // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – №4. – С.38-46.

3. Гриньова В. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу / В. Гриньова // Вища освіта України. – 2006. – № 4 . – С. 61.

4. Губенко О.В. Внутрішня свобода як умова активізації творчого потенціалу особистості / О.В. Губенко // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 10. – С. 1–5.

5. Джига Н. Д. Рефлексия и образование / Н. Д. Джига // Высшее образование сегодня. – № 7. – 2009. – С. 38-43.

6. Долженко О.В. Сорбонская и Болонская декларации: Информация к размышлению... // Вестник высшей школы: Alma mater -2000. -№ 6.

7. Дьяченко Н. Креативність викладача – запорука модернізації вищої освіти / Н. Дьяченко // Імідж сучасного педагога. – 2006. – № 3–4. –С. 105–108.

8. Єрмола А.М. Креативність в освітньому моніторингу / А.М. Єрмола // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 8. – С. 71–74.

9. Исаева Т.Е. Классификация профессионально-личностных компетенций вузовского преподавателя / Т.Е. Исаева // Педагогика. – 2006. – № 9. – 55–60.

10. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект). – К.: МАУП, 2000. – 286 с.

Кремень В.Г. Болонський процес: зближення, а не уніфікація//Дзеркало тижня. № 48(473). - 13-19 грудня 2003.

11.Лузік Е. Креативність як критерій якості в системі підготовки фахівців профільних ВНЗ України / Е. Лузік // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 76–82.

12.Лукичев Г.А. Интеграция и эффективность – цели реформ в высшем образовании стран Европы // Научный вестник Московского государственного технического университета гражданской авиации. -2000. -№ 26. -С.13-18.

13.Подшивалкина В.И., Алексенцева Е.С.Профессиональная карьера и ценностно-личностные аспекты ее формирования //Социологические исследования. Сборник научных работ.- Луганск, 2002.- 165-183.

14.Подшивалкина В.И. Высшее образование и поиск новых картин мира // Педагогическая антропология: концептуальные основания и междисциплинарный контекст. Материалы Международной конференции. Москва, 30 сентября-2 октября 2002 года.- М., 2002.- С.87-98.

15.Подшивалкина В.И. Контексти вищої професійної освіти і проблеми їхньої синхронізації// Вища освіта України.- 2003.- № 2.- С. 34-37.

16.Растянников А. В., Степанов С. Ю., Ушаков Д. В. Рефлексивное развитие компетентности в совместном творчестве / А. В. Растянников, С. Ю. Степанов, Д. В. Ушаков. – М. : ПЕР СЭ, 2002. – С. 20-40.

17. Реан А.А., Коломинский Я.Л. Социальная педагогическая психология. – СПб: Питер, 1999. – С.265-320.

18. Семенов И.Н., Степанов С.Ю. Психология рефлексии : проблемы исследования / И.Н. Семенов, С.Ю. Степанов // Вопросы психологии. – 1985. – № 3. – С. 75-81.

19. Слостенин В.А. Университетское педагогическое образование: проблемы и решения / В.А. Слостенин // Профессионально-педагогическая культура: история, теория, технология. – Белгород, 1996. – С. 3–8.

20.Сторожакова Е.В. Инновационные формы обучения в практике духовно-нравственного образования студентов / Е.В. Сторожакова // Известия кафедры педагогики Педагогического института Южного федерального университета. – Ростов н/Д: Булат, 2010. – С. 145-162.

21. Хуторський А.В. Ключові компетенції та освітні стандарти / А.В. Хуторський // Інтернет-журнал «Ейдос», 2002. – Режим доступу: <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-10.htm> .

Електронні ресурси:

1.http://www.univertv.ru/video/psihologiya/socialnaya_psihologiya/doncov_kurs_lekcij_socialnaya_psihologiya/psihologiya_obweniya_i_verbalnaya_kommunikaciya

2. http://azps.ru/tests/fobii/test_strah_oshibki.html

3. <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-10.htm>

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Предмет, функції та завдання педагогіки вищої школи.
2. Предмет, функції та завдання психології вищої школи
3. Зв'язок педагогіки та психології вищої школи з іншими науками.
4. Категоріально-понятійний апарат педагогіки вищої школи.
5. Категоріально-понятійний апарат психології вищої школи
6. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.
7. Методи та принципи психолого-педагогічних досліджень.
8. Організація освітнього процесу у вищій школі.
9. Основні напрями реформування вищої освіти та науки у XXI столітті.
10. Поняття про педагогічний процес та його структурні компоненти. Суперечності педагогічного процесу у ЗВО

11. Рушійні сили педагогічного процесу
12. Основні завдання педагогічного процесу у ЗВО та напрями підвищення його ефективності
13. Закономірності та принципи педагогічного процесу у ЗВО
14. Основні підходи до освіти, навчання та виховання студентів
15. Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності.
16. Пізнавальні процеси як механізми психічного відображення.
17. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.
18. Розвиток творчого потенціалу майбутніх фахівців.
19. Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.
20. 6 Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення
21. Особливості навчальної діяльності студента
22. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності
23. Мотиваційна спрямованість навчально-професійної діяльності студента
24. 2. Психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів
25. Мотивація досягнення успіху та запобігання поразок у діяльності студентів і викладачів
26. Мотиваційний конфлікт
27. Викладач закладу вищої освіти як організатор освітнього процесу
28. Поняття про педагогічну діяльність та її структуру. Особливості науково-педагогічної діяльності (функції, зміст, система компетенцій)
29. Вимоги до особистості науково-педагогічного працівника та його професійних якостей і здібностей
30. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу
31. Соціальна роль, функції та вимоги до сучасного викладача.
32. Основні складові діяльності викладача у процесі навчання.
33. Загальні та фахові компетентності викладача.
34. Педагогічна майстерність викладача.
35. Педагогічна культура викладача закладу вищої освіти.
- 36.** Особистісні якості викладача, стиль викладання.
37. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості.
38. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності. Суперечливості та кризи студентського віку.
39. Вищий навчальний заклад – один із провідних факторів соціалізації особистості студента як фахівця.
40. Проблеми адаптації студентів у ЗВО
41. Типологічні особливості сучасних студентів.
42. Права та обов'язки осіб, які навчаються у ЗВО
43. Психологія студентської групи. Роль куратора.
44. Поняття про педагогічне спілкування, його особливості, функції та види
45. Стиль педагогічного спілкування
46. Комунікативні бар'єри при взаємодії викладача та студентів. Малоефективні моделі педагогічного спілкування
47. Значення спілкування як форми педагогічної взаємодії
48. Психологічна характеристика педагогічної взаємодії
49. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів
50. Активне рефлексивне слухання та «Я-повідомлення» в комунікативній взаємодії
51. Діалогічне спілкування, його психологічна характеристика
52. Професіоналізм як інтегративна характеристика педагогічного працівника ЗВО.
53. Чинники професійного розвитку викладачів ЗВО
54. Кар'єрні орієнтації за Е. Шейном. Типи професійної кар'єри
55. Проблема створення сприятливого для професійного становлення і розвитку організаційного середовища
56. Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі.

57. Науково-педагогічний працівник як суб'єкт навчально-виховного процесу у ЗВО
58. Вимоги до особистості науково-педагогічного працівника та його професійних якостей і здібностей
59. Типологія особистості науково-педагогічних працівників
60. Діяльність куратора студентської академічної групи
61. Структура середовища існування та розвитку студента
62. Характеристика студентської групи як мікросередовища розвитку особистості студента та формування його як фахівця
63. Лідерство у студентській групі
64. Розвиток студентської групи
65. Психологічні явища студентської групи
66. Поняття про колектив. Функції студентського колективу
67. Критерії, рівні та етапи розвитку академічної групи
68. Соціалізація і виховання у вищій школі
69. Методика вивчення особистості студента та академічної групи
70. Студентське самоврядування у ЗВО, його психологічні особливості
71. Поняття про конфлікт у психології. Види конфліктів
72. Класифікація та особливості конфліктів у системі «студент-викладач»
73. Структура педагогічного конфлікту
74. Динаміка розвитку педагогічного конфлікту
75. Поведінка викладача з урегулювання конфліктів: основні стратегії та методи